

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Letnična za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici šte. 23. Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XI.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v četrtek, dne 7. junija 1928.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 67.

Krošnjarstvo v polnem razmahu.

Krošnjarenje na vpreženih vozovih — z inozemskim blagom.

Po pritožbah, ki nam prihajajo, se je nedovoljeno krošnjarenje na deželi v prav nevarni meri razpaslo. Ne samo, da število krošnjarjev stalno raste, se je začelo krošnjariti z neobičajno velikimi zalogami in tudi z neobičajnimi vrstami blaga. Zato je potrebno, da na to opozorimo oblasti, pa tudi vse trgovce, ker je uspeh pobijanja takega nedovoljenega trgovanja odvisen predvsem od agilnosti trgovcev samih!

Od nekega trgovca iz Č. smo prejeli poročilo, da prihajajo na trg krošnjariji z vpreženimi vozovi, polnimi inozemskega manufakturnega blaga, najslabše kakovosti. Vpraša se nas, kakšne zaščitne mere bi bilo podvzeti proti takemu početju, ki v resnici ogroža eksistenco vsega našega podeželskega trgovstva.

Predvsem moramo tu ponovno podčrtati, da so v Sloveniji še vedno v polni veljavi določila krošnjarskega patenta iz leta 1852, po katerih je pri nas urejen, ali bi vsaj moral biti urejen krošnjarski promet. V smislu člena 15. krošnjarskega patenta se sme krošnjariti samo s takimi količinami blaga, ki jih more prenašati sam krošnjar in je uporaba vpreženega voza za prevoz krošnjarskega blaga po določilih zakona izrecno prepovedana. V tem oziru ni torej nobenega dvoma, da kršijo krošnjariji, ki prevažajo svoje blago na vpreženem vozu, določila zakona, ki so v tem oziru jasna in da bi se jih moralo za tak prestopek kaznovati.

Kakor je razvidno iz gornjega poročila in kakor bo najbrže tudi vsakemu podeželskemu trgovcu iz lastne skušnje znano, se pečajo krošnjariji pretežno s prodajo importiranega ma-

nufakturnega in galanterijskega blaga. Tudi v tem oziru je v členu 12. krošnjarskega patenta jasno določeno, da mora biti blago, s katerim se krošnjari, tuzemskega izvora, opremljeno z žigom ter da mora biti vsak krošnjar v posesti izkazov o nabavi blaga. Seveda mešetarijo poleg tega krošnjariji mnogokrat tudi pri prodaji živine, valut i. dr.

Po gornjem so torej krošnjariji v Č. kršili zakon in bi se jih moralo kaznovati. Ne vemo, zakaj varnostni organi pri tako očitih kršitvah iz lastne inicijative ne intervenirajo. Ako pogledamo »Uradni list«, najdemo skoro v vsaki številki po eno ali več obsojnih »navijanj« ali »neoznačben cen. Taka določila, ki se nikjer v državi ne izvajajo, pozna pri nas vsak vaški občinski sluga; izvajajo se pri nas z največjo rigoroznostjo. Za nenavedbo cen se trgovca kaznuje in javno ožigosa, določila krošnjarskega patenta pa noče poznati nikdo! Zato je dolžnost vsakega trgovca, da v konkretnih primerih opozori na gornja določila orožništvo ali policijo. Ker bi krošnjar z odpotovanjem onemogočil vsako zasledovanje, je zahtevati intervencijo varnostnih organov na lieu mesta takoj, ko se zasači krošnjarija s prepovedanim blagom. Svetovali smo tako postopanje pri pobijanju nedopustnega poslovanja trgovskih potnikov in tako postopanje svetujemo tudi proti krošnjarjem, ker more samo tak način postopanja voditi do pozitivnih uspehov. V Ljubljani se je ta metoda baš prošle dni prav dobro obnesla in ni dvoma, da bi se moglo pri povečani aktivnosti našega trgovstva doseči tudi proti krošnjarjem na deželi pozitivne uspehe!

Ugoden razvoj velesejskega vrvenja.

Vrvenje v vseh velesejskih prostorih se razvija najlepše. Rekordni dan je bil seveda v nedeljo, ko je velesejsko prireditel obiskalo poleg stalnih dnevnih posetnikov iz Ljubljane še nad 15.000 posetnikov iz krajev izven Ljubljane. Ta dan smo videli na sejmu zastopnike vseh slojev iz vseh krajev Slovenije. V prvih 4 dneh je posetilo semenj okoli 40.000 ljudi. Velik naval občinstva bo seveda še na Telovo in še večji drugo nedeljo.

Med inozemskimi posetniki najdemo kupce iz Grčije, Albanije, Avstrije, Italije in drugih krajev, ki se prav živahno zanimajo za naše gospodarske razmere, ki ki kupujejo in barantajo z razstavljalci, tako da poteka življenje na sejmišču ves dan zelo živahno.

Tudi kupčijski efekt bo letos zelo ugoden. Že dosedaj je bilo sklenjenih precej kupčij, tako, da so nekateri razstavljalci že danes v poslovnem oziru prav zadovoljni. Zlasti je veliko zanimanje za pohištvene predmete, ki so res v vsakem oziru prvovrstni in so v ponos velesejsmu, pa tudi celokupnemu slovenskemu obrtništvu in domači industriji. Veliko zanimanje vlada tudi za pletilne in poljedelske stroje, za avtomobile, motorna kolesa i. dr.

Velesejem posečajo skoro dnevno odlični zastopniki centralnih oblasti, ki so se izrazili o prireditvi zelo laskavo. Včeraj se je na sejmu mudil

precej dolgo tudi minister za socialno politiko g. Čeda Radović z inšpektorjem g. Hofmanovičem, nadalje san. general g. dr. Milosavljevič in mnogo drugih odličnih osebosti, ki kažejo vsi za prireditev izredno zanimanje.

Čehoslovaška prosta luka v Hamburgu.

Najemninska pogodba sklenjena.

Ob priliki Beneševga obiska v Berlinu so bila zaključena pogajanja, ki so trajala že preko štiri mesece in s katerimi se pripozna Čehoslovaški del hamburške proste luke. Formalna rešitev zadeve se bo izvršila jeseni.

BORZA ZA NEPREMIČNINE V BERLINU.

V kratkem bodo osnovali v Berlinu borzo za nepremičnine. To je prva borza te vrste in se seveda za njo zelo zanimajo.

Ljubljanska borza.

Tečaj 5. junija 1928	Povpr. ševanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold. . .	22:92	22:98
Berlin 1 M.	13:585	13:615
Bruselj 1 belga	—	7:9328
Budimpešta 1 pengő	—	9:928
Curih 100 fr.	1093:50	1096:50
Dunaj 1 šiling	7:9825	8:0125
London 1 funt	277:04	277:84
Newyork 1 dolar	56:715	56:915
Pariz 100 fr.	222:40	224:40
Praga 100 kron	168:06	168:86
Trst 100 lir	298:50	300:50

Važen korak v mednarodnem prometu.

Ukinitve vizumov v prometu s Češkoslovaško. — Poštne zveze z Rusijo. Naša vlada je v posebni noti sporočila češkoslovaškemu zunanjemu ministrstvu, da so s 1. junijem 1928 ukinjena viza za češkoslovaške državljane. Češkoslovaška vlada odpravi s svoje strani viza za jugoslovenske državljane s 15. junijem t. l.

Važen je v mednarodnem prometu tudi sporazum, ki ga je te dni sklenilo naše ministrstvo pošte in telegrafa z Zvezo sovjetskih republik, glasom katerega se je uvedel s 1. junijem t. l. med našo državo in Rusijo promet priporočenih in ekspresnih pisem. V teku so tudi pogajanja za razširjenje poštne prometa z denarnimi pismi. To so prvi oficijelni stiki med našo državo in Rusijo.

Trgovski potniki in agenti se morajo v Prizrenu javiti pri sreskem poglavarstvu.

Sreski gremij trgovcev v Celju je prejel od Sreskega poglavarstva razglas, ki ga priobčujemo v naslednjem, ker utegne zanimati vse trgovce in producente sploh. Razglas se glasi:

»Kako je u poslednje vreme primečeno, da mnogi trgovački putniki koji iz unutrašnjosti zemlje dolaze u Prizren, pod firmo kao agenti raznih trgovačkih radna — vrše mnogobrojne prevare nad ovd. trgovcima, koji su većinom nepismeni ili polupismeni te kao takvih lahko ih je zavesti i prevariti ali isto tako vrše špijunažu i dr. antidržavne radnje i da bi se ovim prevarama stalo na put, to na osnovu § 326. kaz. zak.

naredjujem da se svaki trgovački putnik, koji dolazi u Prizren iz unutrašnjosti zemlje radi obavljanja trg. agent. radnje, bilo za sebe lično bilo za račun koje druge trgovačke radnje, pre nego što odpočine rad, ima javiti ovome poglavarstvu sa svojim dokumentima, koje će mu, pošto se uveri u ispravnom dokumenata odobriti boravak i rad u Prizrenu.

Sopstvenici hotela in kafana, koji primaju ovake putnike na prenočišće bit će dužni, da ovaku naredbu istaknu u vidnim mestima svoga lokala i da je saopštavaju trgov. putnicima, jer će se u protivnom i sa njima postupati po § 326. kriv. zakona.

Za svako protivno postupanje činovnici bit će najstrožje kažnjeni po propisu § 326. kriv. zak. — Iz kancelarije poglavara sreza Šarplaninskog, 15. IX. 1927 godine.«

KREDIT ZA ŽELEZNIŠKE DELAVNICE.

Prometno ministrstvo je otvorilo direktijam državnih železnica v Ljubljani, Zagrebu, Subotici in v Sarajevu velike kredite za nabavo raznega električnega materijala, ki je potreben za dela na posameznih železniških postajah. Obenem jim je dovolilo posebne kredite tudi za nabavo raznega materiala, potrebne za železniške delavnice. Direkcije bodo ves material nabavile potom javnih licitacij še tekom tega meseca.

TRGOVSKA POGAJANJA Z AVSTRIJO IN ČEHOSLOVAŠKO.

Trgovska pogajanja z Avstrijo, ki gredo za tem, da se revidira sedanja trgovska pogodba iz leta 1925, se prično na Dunaju sredi tekočega meseca. Pogajanja s Čehoslovaško za tarifno trgovsko pogodbo se prično v Pragi najkasneje začetkom meseca julija t. l.

Enake pravice — enake dolžnosti.

Trgovstvo nima pričakovati od naše državne uprave posebnih dobrot. Pritiskajo ga k tlom davki, carine, trošarine in razne druge dajatve. Kar pa še ne more državna uprava, pa še pripomorejo samouprave. Borimo se za olajšanje davkov z malim uspehom. V zadnjem času je na dnevnem redu borba zoper davek na poslovni promet. Oglašajo se proti njemu eden za drugim; posamezne pokrajine, korporacije in organizacije, a vlada je po svojem predstavniku za davčne zadeve, podtajniku v ministrstvu financ izjavila, da za enkrat na odpravo davka na poslovni promet niti misliti ne moremo.

V borbi proti temu davku se je ponovno naglašalo, da je asocilen, da je krivičen itd. Naprtilo se mu je razne grehe, katerih ga ne more niti finančna uprava odvezati. Vendar se je v dosedanjih borbi le premalo naglašalo, da zadeva ta davek samo en del našega prometa, da ga ne plačujejo ravno nabavljalne zadruge državnih uslužbencev, ki uživajo poleg te prostosti še nebroj drugih ugodnosti, katere jim omogočajo, da z večjim ali manjšim uspehom konkurirajo legalni trgovini, ki nosi vsa bremena, od katerih ni najlažji ravno davek na poslovni promet.

Za svoj materialni dobrobit se tudi državni uslužbenci borijo leta in leta z nič večjimi uspehi nego se bore gospodarski krogi za svoje interese. Njihov položaj ni zavirljiv. Razmere so naravnost obupne. Namesto da bi jim vlada segla pod rame in jim izplačala razlike, na katere čakajo leta in leta, jim prejemke še zmanjšuje. Najpreje so morali državni uslužbenci prispevati za poplavljenice, pred kratkim se jim je naložil na njihove prejemke povišani davek, v bližnji bodočnosti pa bodo morali plačevati še prispevke za pokojninski fond. V borbi za izboljšanje svojega položaja gredo torej državni uslužbenci ne naprej, ampak nazaj, rakovo pot.

Težak položaj državnih uslužbencev ima svoj odsev tudi v naših gospodarskih prilikah. Naši gospodarski krogi najbolj vedo, da se državnim uslužbencem slabo godi. Ponovno so zaradi tega že opozorili našo vlado na nujno potrebo, da izboljša gmotni položaj svojim uslužbencem. Pred kratkim je na obnem zboru trgovskega društva »Merkur« predsednik g. dr. Windischer s pregnantnimi besedami očrtal vpliv slabega gmotnega položaja državnih uslužbencev na naše gospodarsko življenje.

Namesto kruha, dobivajo državni uslužbenci kamenje. Te dni je izšla v Uradnem listu novela k uredbi o nabavljajnih zadrugah državnih nameščenecv. S to uredbo se vsem državnim nameščencem nalaga obligatorno članstvo v nabavljajnih zadrugah. Vsak državni nameščenec se mora vpisati za člana nabavljajne zadruge in plačati vpisnino 5 Din in delež 100 dinarjev. Če kdo še ni včlanjen, mu mora državna blagajna, ki mu izplačuje službene prejemke, na predlog Zveze nabavljajnih zadrug uradoma odtegniti te zneske. Ako v kakšnem kraju še ni nabavljajne zadruge, ga to dejstvo še ne oprosti članstva. Včlaniti se mora pač v zadruge, ki je najbližja kraju, kjer dotični državni uslužbenec slušbuje.

Namesto izboljšanja svojih prejem-

kov so državni uslužbenci dobili nove dolžnosti in nove odbitke. Vlada si je ubila v glavo, da more samo na podlagi samopomoči rešiti državne uslužbenke. Uredila jim je sedaj nabavljalne zadruge z obligatnim članstvom in sporedno z njimi z neobveznim članstvom se stanovanjske in kreditne zadruge. Težko je razumeti, kaj je dovedlo vlado, da je odredila obvezno članstvo državnih uslužbencev v nabavljalnih zadrugah. Ali je morda pomagal vpliv visokih gospodov v ministristvu financ, ki sede v upravi Zveze nabavljalnih zdruget? Ali rabi Zveza nov povečani obratni kapital? Vsekakor bi bilo zanimivo, da bi vlada pojasnila in utemeljila svoj ukrep.

S tem ukrepom je vlada ubila dve muhi na en mah. Državne uslužbenke je spravila ob deleže, trgovini pa prizadela škodo, ker ji bo zopet odvzela en del odjemalcev v prilog nabavljalnih zdruget, ki si sicer ne morejo pridobiti zaupanja med našimi državnimi uslužbenci. Kljub vsem ugodnostim ne morejo namreč nuditi svojim članom istih ugodnosti nego trgovci, ki plačujejo davek na poslovni promet in še nebroj drugih bremen.

Enkrat smo dobili trgovci z državnimi uslužbenci vred skupaj plačilo za vsa prizadevanja po izboljšanju. Dobili smo dobro lekcijo, da smo vsi skupaj odvisni od dobre volje vlade, ki vedri in oblači nad našimi glavami.

V boju za svoje pravice kljub temu ne bomo omagali, dobra volja vlade nas more streti, ne pa tudi podreti.

Navzlic vsemu ostane naš boj proti nenaravnemu pritisku vlade, ki sili svoje uslužbenke v nabavljalne zadruge, neomejen in znova moramo z vsem povdarkom naglasiti, naj iščejo oni, kateri vidijo svoj spas v konsumih, v teh svoje rešenje,

nasprotno pa ne zahtevamo zase nič drugega, nego izenačenje konkurenčnih pogojev: znižanje davkov in oprostitev od davka na poslovni promet. Pri izenačenih konkurenčnih pogojih se bodo razni konsumi sami ubili, čeprav tudi mi ne bomo ostali brez ran.

Zahtevamo samo pri enakih pravicah enake dolžnosti!

Poljska zunanja trgovina na bližnjem vzhodu.

Poljska zunanja trgovina je razvila veliko aktivnost, da si osvoji tržišče na bližnjem vzhodu. Najprej moramo omeniti rumunski trg, kamor pošilja Poljska velik del svojega blaga in sicer največ tekstilije. Toda v zadnjem času ji je začela Nemčija na rumunskem tržišču zelo konkurirati. Ta okoliščina je takoj v znatni meri vplivala na izvoz iz Poljske v Rumunijo. Leta 1923 je Poljska izvozila v Rumunijo za 136 milijonov zlotov blaga, leta 1924 za 78.6 milijonov zlotov, leta 1925 za 61.3 milijonov zlotov, leta 1926 za 41.4 milijonov zlotov in leta 1927 za 47.7 milijonov zlotov. Poljski gospodarski krogi pričakujejo, da se bo letos izvoz v Rumunijo znatno povečal in to radi liberalnejšega razmerja rumunskega trga do poljskega blaga, ker se je tudi uvoz iz Rumunije v Poljsko povečal.

Zelo hitro raste poljski izvoz v Jugoslavijo. Leta 1924 in 1925 je ta izvoz presegal 3 milijone zlotov, leta 1926 je znašal že 6.3 milijone zlotov, a leta 1927 11.4 milijone zlotov in to kljub temu, da je bila vsled slabše letine kupna moč Jugoslavije zelo oslabiljena. V Jugoslavijo se je največ izvažalo tekstilno blago, dalje železnino in stroje.

Razvoj poljsko-turških trgovskih odnosov razvidimo iz sledečih števil: Leta 1924 je izvozila Poljska v Turčijo 344.000 zlotov blaga, leta 1925 za 622.000 zlotov, l. 1926 že 3.635.000 zlotov in leta 1927 za 2.433.000 zlotov.

Tudi Turčija je uvažala v prvi vrsti tekstilno blago, dalje steklo, železno blago, špirit, poljedelske stroje in orodje.

Stalno napreduje tudi poljski izvoz v Bolgarijo. Leta 1924 je Poljska izvozila v Bolgarijo za 248.000 zlotov, leta 1925 za 183.000 zlotov, leta 1926 za 819.000 zlotov, a leta 1927 že za

1.393.000 zlotov. Bolgarska uvažala tekstilno blago, konfekcijo in poljedelske stroje.

Izvoz Poljske v Grčijo tudi stalno napreduje. Leta 1924 je izvoz znašal 88.000 zlotov, leta 1925 1.439.000 zlotov, leta 1926 855.000 zlotov in leta 1927 1.266.000 zlotov.

V Grčijo je Poljska izvažala živino, premog, cement, sladkor in tekstilno blago. Posebno veliko se je uvozilo v Grčijo premoga.

Od ostalih tržišč na bližnjem vzhodu moramo še omeniti Egipt in Perzijo. Egipt se interesira v prvi vrsti za stroje, cement, premog in tekstilno blago. Poljski izvoz v Egipt v letih 1924—1927 izgleda v številkah takole: 588.000 zlotov, 844.000 zlotov, 1.023.000 zlotov in 1.002.000 zlotov. Trgovina s Perzijo se nahaja šele v povojih ter zato ni ravno velika, a vseeno se hitro razvija in lahko igra v poljskem izvozu veliko vlogo, ako doseže Poljska potom pogodbe s sovjetsko Unijo ugodno tranzitno tarifo. Poljski izvoz v Perzijo je v zadnjih 4 letih stalno in hitro rasel ter izgleda po vrsti za vsako leto posebej takole: 8000 zlotov, 16.000 zlotov, 66 tisoč zlotov in nazadnje 831.000 zlotov. Perzija je v prvi vrsti uvažala steklo, cement in tekstilno blago.

Četudi živi v Palestini mnogo Judov, emigrantov iz Poljske, kateri so s starim krajem vedno v zvezi, vseeno poljski izvoz v Palestino stalno pada. Leta 1925 je Poljska izvozila v Palestino za 2.000.000 zlotov blaga, a leta 1927 pa samo za 448.000 zlotov.

Navedene številke potrjujejo poljsko težnjo, da zavzame na tržiščih bližnjega vzhoda prvo mesto kot izvoznik fabrikatov, in to v prvi vrsti tekstilnega blaga, dalje stekla, cementa in železnih proizvodov. Na ta način postaja Poljska vedno bolj nevaren konkurent češkoslovaški, angleški in nemški industriji, ki so do sedaj z blagom zalagale bližnji vzhod.

Položaj ameriškega delavstva.

Pojmi o delavskih zasluhkih in življenjskih pogojih v Severni Ameriki pri nas niso popolnoma jasni. Za naše delavce in izseljenke velja Amerika za obljubljeni deželo. Ne pomišljajo dosti, ko se izseljujejo. Zanašajo se skoro praviloma na optimistična poročila svojih sorodnikov, prijateljev in znancev, pa tudi na dobro srečo, ki jih največkrat ogoljufa.

O razmerah delavskih zasluhkov in življenjskih pogojev delavca v Severni Ameriki nam daje izčrpno sliko študija nemškega žurnalista Sterna o ameriških delavskih razmerah. Na čelu poglavja, ki razpravlja o mezdah, postavlja ugotovitev ameriškega delovnega ministra: »V Združenih državah je veliko število delavcev, ki tudi pod najugodnejšimi pogoji ne dosega normalnega življenjskega položaja. Z rodbinami vred je 10 do 15 milijonov ljudi delavskega stanu, ki niso deležni ameriškega blagostanja.« Ta izjava iz ust moža, ki podrobno pozna delavske razmere v Ameriki, je značilna in naj bi jo dobro premislil vsakdo, ki hoče v Ameriko. Je sicer res, da so nekatere kategorije delavcev izredno dobro plačane, vendar pa je število takih delavcev — gre zključno za kvalificirane delavce — vsled mehaniziranja produkcijskega procesa vedno manjše. Pretežna večina delavstva se kljub najboljši volji ne more dvigniti na nivo povprečnega blagostanja in tone v revščini in pomanjkanju.

Povprečni tedenski zasluhek delavcev vseh produkcijskih industrij je znašal po uradni statistiki v mesecu januarju t. l. Din 1472.48. Pri posameznih industrijah so v povprečju izkazani v tej statistiki sledeči zasluhki: papirna in tiskarska industrija 1872 dinarjev, avtomobilska industrija Din 1719.72, kemična industrija, električna industrija Din 1672.80, železarska in jeklarska industrija dinarjev 1624.52, kovinska industrija dinarjev 1516.40, cementna in keramična industrija Din 1113.16, usnjarska indu-

strija Din 1284.11, tekstilna industrija Din 1113.16. Najnižje mezde se plačujejo v industriji bombaža, v kateri znašajo Din 886.72.

Ta povprečni zasluhek velja za delovni čas 47 ur, to je za omejeno produkcijo, kajti normalni delovni čas znaša v Ameriki na teden 49 do 54 ur. Poleg izkazanih mezd je torej upoštevati še deloma zasluhek od delovne ure, ki znaša od Din 12.24 do Din 27.47.

Vseh delavcev v Ameriki je približno 28 milijonov. Od teh jih zasluži približno 3 milijone na teden od Din 2380— do Din 3400—. Tudi plače preko Din 4000— niso redke, vendar pa vedno izjemne. V splošnem zasluži od 28 milijonov delavcev samo 12 milijonov preko povprečnega zasluhka Din 1472.48 na teden, vsi ostali delavci — preko 16 milijonov — pa zaslužio manj nego povprečje, navadno še manj nego Din 1360— na teden.

Normalna potrebščina delavske rodbine, obstoječe iz 3 otrok, mora znašati, da ni ogroženo niti zdravje niti morala, na teden Din 2516—. Ta normala velja za Njujork, je pa v posameznih mestih in na deželi manjša, v Čikagi in nekaterih drugih večjih mestih pa celo večja. Delavci torej v splošnem ne zaslužio niti toliko, kolikor bi normalno potrebovali za hrano, stanovanje in obleko v takem stanju, kakor rabi naš povprečni delavec, da more izhajati. Posledica tega je, da morajo biti zaposlene tudi žene in otroci in s svojim zasluhkom prispevati k skupnim potrebščinam. Obseg te zaposlitve kaže dejstvo, da je zaposlenih približno 2 milijona omoženih žensk in približno 1 milijon otrok v starosti izpod 15 let.

V Evropi se je ukoreninila naveda, da se gotove simptome ameriškega blagostanja precenjuje. Tako na primer dejstvo, da poseduje delavstvo precejšnje število avtomobilov. To dejstvo je razumljivo, ako pomislimo, da so avtomobili v Ameriki tako razširjeni, da poseduje vsaka premožnejša rodbina po več voz, katere večkrat menjuje. V sred tega so stari avtomobili na razpolago v izdatnem številu in tak star voz si more nabaviti že vsak, ki zmore enkratni izdelek 100 do 200 dolarjev.

Pri presoji ameriških mezd se ne sme pustiti iz vidika dveh jako važnih dejstev. Na zasluhek vpliva jako izdatno menjajoča se zaposlitev v posameznih obratih, posebno vplivajo na višino zasluhka večkrat dolgotrajne omejitve delovnega časa. V poštev prihaja nadalje tudi, da Amerika ne pozna socialne zakonodaje. Delavec mora gledati sam, da si prihrani toliko, da bo mogel živeti, ako zbolí, ako se ponesreči, ako ne dobi zaposlitve itd. Za te namene zbrane rezerve, ako je njihovo zbiranje sploh mogoče, nikakor ne zadostujejo. Nedostatek socialne zakonodaje v polni meri paralizira napram evropskemu delavcu navidežno blagostanje ameriškega delavstva.

SREDNJEKROVSKI KONGRES HMELJARJEV.

Po poročilih srbskih časopisov se vrši v mesecu avgustu t. l. kongres hmeljarjev iz vse srednje Evrope v Novem Sadu. Ob priliki tega kongresa si bodo udeležniki iz tujih držav ogledali hmeljske nasade v Vojvodini in v Sremu. Ako se bo ogled izvršil po programu, inozemski interesenti ne bodo videli naših hmeljskih nasadov v Savinjski dolini, dasi je Savinjski hmelj že svetovno znan in bi značilo le podcenjevanje naših interesentov, ako bi se inozemcev ne opozorilo tudi na hmeljstvo v Sloveniji.

* * *

DELOVANJE DRUŽBE NARODOV.

V mesecu juniju bo imela Družba narodov več važnih zasedanj. Pred vsem se bo vršilo 50. zasedanje Sveta, ki se bo otvorilo prihodnji ponedeljek. Briand in Stresemann bosta radi bolezní odsotna in verjetno je, da se seje niti Chamberlain ne udeleži, ker je že večkrat izrazil željo, da bi odbor imel le tri zasedanja in ne štiri letno. Zanimivih točk na dnevnem redu ne bo: Monostrska afeta

se smatra lahko že kot urejena, odprti pa sta še vedno zadevi glede romunsko-madžarskih optantov in glede odnosov Poljske z Litvo. Proti koncu meseca se bo sestal pod predsedstvom Beneša odsek za varnostna in arbitražna vprašanja. Odsek se bo predvsem bavil z nasvetom nemške vlade, naj se v slučajih težke krize, vojne opasnosti ali pa že pričete vojne priznajo Svetu Družbe narodov večje pravice. Med tem časom se bo sestal tudi odsek za postopno kodifikacijo mednarodnega prava.

VIII. Ljubljanski velesejem.

Oficijelni katalog letošnjega velesejma je izredno lep in pester. Vsebinsko zelo zanimiva in poučna. Katalog bo najboljši priročnik trgovcem in drugim pri dobavljanju raznega blaga tudi po zaključku velesejma. Istočasno pa je izbo-

ren vodič po Sloveniji. Stanovanjsko vprašanje je danes na dnevnem redu. Obleva in umira največ takih ljudi, ki žive v nezdruhljivih stanovanjih. Slaba stanovanja so velikokrat vir jetike in alkoholizma. Brez zdravega stanovanja ni zdravja. Na Stalni higijenski razstavi na velesejmu v Ljubljani vidiš, kako je možno tudi malo stanovanje napraviti prijazno in ob rednem snajenju in zračenju za zdravje manj škodljivo.

Trgovina.

Plenarna seja beogradske trgovske zbornice. Beogradska trgovska zbornica se je na plenarni seji, ki se je vršila te dni, bavila z vprašanjem potov in cest v Srbiji, z zadolženjem poljedelcev in z zadnjimi demonstracijami, kolikor vplivajo na poslovanje. Glede potov in cest se je sestavil program, po katerem naj se ceste v Srbiji popravijo ali zgradijo v interesu trgovine in poljedelstva, ki sedaj ravno vsled slabih prometnih zvez ne more vnovčevati svojih produktov. Glede poljedelskih kreditov je zbornica zavzela stališče, da bi kredit poljedelca jako pospešilo, ako bi se dovolilo, da podpisujejo menice; glede zadnjih demonstracij pa je zbornica mnenja, da so prekoračile meje patriotizma in dajejo možnost, da se iz njih razvijejo dogodki, ki bi slabo vplivali na gospodarstvo, ker se ljudstvo straši in plaši.

Za trgovske zveze s Kanado. Tvrdka Elias Ilieff & Co. Inc. Bankers & Brokers, Steamship and Tourist Agents Montreal, Canada 1604 St. Lawrence BLVD. Phone Lancaster 7852, bi prevzela zastopstvo naših tvrdk za razpečevanje blaga v Kanadi, kjer ima dobre trgovske zveze.

Trgovski položaj v Rumuniji. Težka kriza, v kateri se v zadnjem času nahaja rumunska trgovina, se kaže v vedno naraščajočem številu insolventov. V rumunskih trgovskih organizacijah se pojavlja želja, da se za olajšanje položaja naprosi vlado, naj uvede splošen moratorij. Za moratorij so se že izrekle organizacije v Bukarešti in v Braji, dočim se osrednja trgovska organizacija in trgovske zbornice še niso odločile, kakšno stališče naj zavzamejo. En del trgovcev je namreč mnenja, da bi moratorij v preizdatni meri škodoval rumunskemu kreditu v inozemstvu in da je po tem sredstvu po-

TVORNICA KEM. IN OIL. BARVIKOV. FIRNEŽA IN STROJSTVA. DRUŽBA Z. OZ. LJUBLJANA

ORIENT

LAKI TERPENTIN STROJNO ORODJE UMETNIŠKE BARVE PRAŠNO ORODJE

FIRNEŽI SOLSKE BARVE TUHE BARVE BISNE OLJATE BARVE

PRODAJALNA DUNAJSKA C. 14 LJUBLJANA

POLEG TRGOVINA SCHNEIDER & VEROVŠEK

PRVOVRSTNI MATERJAL—NIZKE CENE!!

Motvoz Grosuplje

domač slovenski izdelek **Tovarna motvoza in vrvarna d. d.**
Svoji k svojim! **GROSUPLJE pri LJUBLJANI**

seči šele v skrajnem slučaju. Vlada zavzema napram vprašanju moraliziranja za enkrat še pasivno stališče, dokler se o njem ne izjavijo še vrhovne organizacije.

Izvoz poljskega sladkorja. Letos se je znatno povečal izvoz poljskega sladkorja na Holandsko, ki je glavni konsument poljskega sladkorja, dalje se je povečal izvoz v Francijo, Italijo in Baltske države. V primeri z lanskim letom je padel izvoz v Anglijo, Švedsko, Nemčijo in Finsko, a izvoz v Indijo je popolnoma odpadel. Zelo je poskočila tudi domača potreba sladkorja na Poljskem, v kampanji 1926/1927 je znašala domača potreba 139.434 ton belega kristalnega sladkorja, a v kampanji 1927/1928 pa 168.984 ton.

Industrija.

Oblastne davščine in interesi pivovar. V Centrali industrijskih korporacij velenjene pivovarne so potom Centrale opozorile vlado, kako kvarno vpliva na produkcijo piva neenakomerno pobiranje oblastnih davščin na pivo. Davščine niso le različne po svoji izmeri, ampak se v posameznih oblastih tudi neenako pobirajo. Dočim jih nekatere oblasti pobirajo od pivovar, jih pobirajo druge od točilcev. Centrala je naprosila vlado, da se oblastne doklade na pivo pobirajo v vseh oblastih v enaki izmeri hkratu z državno trošarino in naj potem vlada iz donosa trošarine predodloži oblastim gotove tangente. Hkrati je Centrala prosila, da se oblastna trošarina za l. 1928 pobira v smislu zakona o oblastni in sreski samoupravi šele od 15. dne po objavi oblastnih proračunov, a ne tudi za prejšnji čas, kakor to, delajo posamezne oblasti.

Ustanovitve zveze lesnih producentov na Sušaku. Lesni producenti iz Like, Gorskega Kotarja in Primorja so imeli 2. junija na Sušaku sestanek, na katerem so definitivno sklenili ustanoviti zvezo lesnih producentov tega okolišja. Zveza se je takoj konstituirala.

Rudarska in topilniška produkcija v naši državi. Gen. rudarska direkcija je sestavila statistiko o rudarski in topilniški produkciji v naši državi v l. 1927. Po teh podatkih je bilo preteklo leto nakopanih 57.003 tone pirita, 288.040 bakrene rude, 336.099 železne rude, 1066 ton cinkove rude, 8756 kromove rude, 1971 ton manganove rude, 1162 antimonove rude, 3070 ton marmorja, 100.327 ton bauxita, 3.399.854 hl slane vode, 603.946 m³ zemeljskega plina, 1680 ton magnezita in 1063 ton gipsa. Topilniška produkcija kaže za preteklo leto naslednji rezultat. Proizvedeno je bilo 12.863 ton bakra, 22.650 ton sirovega železa, 16.671 ton svinca, 149 ton antimona, 3184 ton cinka in 54.765 ton soli.

Denarstvo.

Izredni zbor Narodne banke. Upravni odbor Narodne banke je na zahtevo ministra financ sklical izredni občni zbor za dan 8. julija t. l. Na zboru se bo razpravljalo o izpremembah zakona in statuta o Narodni banki. Sklicanje tega zbora je v zvezi s pogoji, katere so stavili inozemski bančniki za naše posojilo. Iz tega se da sklepati, da je minister za finance mnenja, da je posojilo že gotovo.

RAZNO.

Borzno razsodišče v Ljubljani. Z ozirom na sodne počitnice se v času od 15. julija do 25. avgusta 1928 pri borznem razsodišču ne bodo vršile ustne razprave, pač pa se bodo sprejemale tožbe.

Veliki špansko-ameriški velesejem v Sevilji se odpre 15. marca 1929 in morajo do tega dne biti dogotovljeni vsi paviljoni zainteresiranih držav. Obenem se odpre 1. maja 1929 mednarodna razstava v Barceloni.

Kako delajo v Angliji. V angleški spodnji zbornici so pred par dnevi spre-

jeli zakonsko predlogo za pospeševanje angleškega poljedelstva. Zakon predvideva ustanovitev kreditne banke za pospeševanje poljedelstva, ki ji bo dala angleška vlada 750.000 funt-sterlingov in sicer za dobo 60 let brezobrestno. Nadalje naj banka jamči za izdajo zastavnih listov v višini petih milijonov funt-sterlingov.

Gospodarski položaj v Nemčiji. — Iz poročila pruskih gospodarskih zbornic posnemamo, da se je v mesecu maju t. l. gospodarski položaj poslabšal glede produkcije premoga in glede produkcije sirovega železa. Strojna in tekstilna industrija kažeta tendenco navzdol, dočim sta kemična in elektrotehnična industrija še vedno zadovoljivo zaposleni. Stremljenje gospodarstva, da izenači prodajo doma s povečano prodajo v inozemstvu, se v zadnjih mesecih ni izvedlo, kajti vrednost izvoza je padla za skoro 100 milijonov mark. Kljub temu se je brezposelnost zmanjšala. Borza je živahna, cene blaga kažejo naraščajočo tendenco.

Izgledi za svetovno žetev. Iz vesli, ki prihajajo iz Zedinjenih ameriških držav, izvem, da je lam letina ogrožena radi suše. Radi deževnega vremena uspevajo v Evropi selve precej slabo. V Kanadi je stanje povoljno. Letos je za 4—6 odstotkov več posejanega nego lani. Poročila o skorajšnji žetvi v Avstraliji in Argentinu so zadovoljiva.

Borza dela v Mariboru. Od 27. maja do 2. junija je pri tej borzi iskalo dela 118 moških in 47 žensk, 67 službenih mest je bilo prostih, 59 oseb je dobilo delo, 48 jih je odpotovalo in 155 pa odpadlo. Od 1. januarja do 2. junija pa je iskalo dela 3437 oseb, 1627 službenih mest je bilo prostih, 1020 oseb je dobilo delo, 1587 jih je odpotovalo 785 pa odpadlo.

Pri borzi dela v Mariboru dobe delo: 4 hlapeci, 2 viničarja, 1 vrtnar, 2 kotlarja za delavnico drž. železnice v Nišu v Srbiji, 1 čevljar za šivano delo, 1 šofer, 1 krojač, 1 mlinar, 4 lakirarji, 2 zidarja, 4 soboslikarji, 1 črkoslikar (starejša moč), 1 klepar, 1 tesar, 1 natakari, 1 slaščičar, več vajencev (pekovske, ključavničarske, mizarske, kovaške, čevljarke,

soboslikarske obrti ter trgovske stroke), dalje tudi 5 kuharic, 6 služkinj, 2 vzgojiteljici, 3 varuške, 1 kavarniška kuharica, 2 kuharici v grajščino, 2 plačilni natakari, 1 postrežnica, 1 prodajalka, 1 gospodinja.

V mariborski zastavljalnici bodo prodani 13. junija t. l. zastavljeni predmeti in sicer od efektov št. 34.842—36.409 in od dragocenosti št. 6188—8147, ako se do 9. junija ne podaljšajo ali pa dvignejo.

TRŽNA POROČILA.

Položaj na hmeljskih tržiščih. Na žateškem hmeljskem tržišču je bila tudi pretekli teden tendenca mirna, promet pa slab. Ponudba v žateškem hmelju se je povečala, vendar zahtevajo producenti popolne dosedanje cene. Promet je znašal 150 starih stotov žateškega in 100 stotov tranzitnega hmelja. Koncem tedna je notiral žateški prvovrstni hmelj 1700 do 1750 Kč po 50 kg, srednji 1600 do 1650 Kč in tranzitni 250 do 700 Kč (8:40 do 23:60 Din za kg). V žateškem okolišu je stanje hmeljske rastline napram prejšnjim letom zelo zaostalo. — Tudi na nürnberškem tržišču je bilo razpoloženje mirno. Povpraševanje je predvsem za srednjevrstno blago. Cene so dalje tlačene. Hallertauski prvovrstni hmelj notira 230 do 260 mark za 50 kg, srednjevrstni 110 do 200 mark in tranzitni 40 do 100 mark (10:90 do 27:20 Din za kilogram).

MARIBORSKI TRG, dne 2. junija 1928.

Trg je bil kakor običajno dobro založen in obiskan. Slaninarjev je bilo 30 in 5 s krompirjem in drugo zelenjavo naloženih voz. Cene mesu in mesnim izdelkom so ostale od pretečenega tedna neizpremenjene.

Pertunine in drugih domačih živali je bilo okoli 800 komadov. Cene so bile piščancem Din 10—25, kokošem 30—40, racam, gosim in puranom, mladim 35 do 60 dinarjev, starim 50 do 100, domačim zajcem 10—25, kozličem 75—125, koštrunom 100—150, kanarčkom 50—150 komad.

Krompir, zelenjava, sadje, druga živila, evetlice: (Cene v dinarjih.) Krompirju 1—125, hrenu 8, kislemu zelju 3 do 4, kisli repi 150—2, čebuli 5, česnu 10—14, grahu v stročju 10, radiču 12, letošnjemu krompirju 8—10, maslu surovemu 36—40, kuhanemu 40—44, čajnemu 50—65, siru 25—85 za kg. Glavnati solati 050—150, karfiolu 7—15, kolerabi 3 za komad, špargeljem 16 do 18 za kg. Sadju: Črešnjam 16—26, posušnim slivam 12, orehom 36—40 za kg. Cvetlicam 3—25, z lonci vred 15—75 za komad. Sadik in vinskih trst ni bilo več videti.

Lesena in lončena roba od 1—100 Din, lesene grablje 6—8, vile za seno 8—9, cepci in držala za kose 10—12, brezove metle 25—6 za komad.

Seno in slama na mariborskem trgu. Kmetje so pripeljali v sredo 30. maja 15 voz sena in 6 voz slame; v soboto 2. junija pa 16 voz sena in 5 voz slame na trg. Cene so bile senu Din 65—110, slami pa Din 40—50 za 100 kg; slami tudi Din 175—2 za snop.

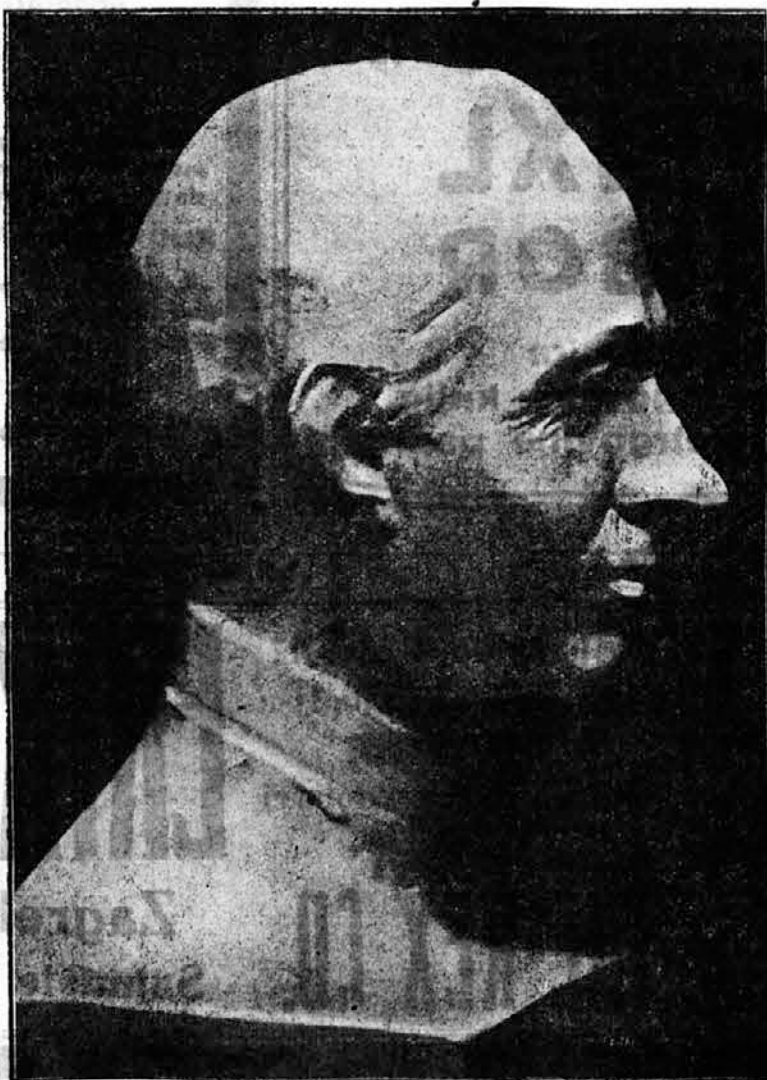
ITALIJANSKI ŽITNI TRG.

Tendenco italijanskih žitnih trgov je neprestano mlačna. Efektivno blago se se neglede na omejeno kupčijsko poslovanje v cenah vzdržuje. Argentinska pšenica je notirala L 140—143 franko vagon Trst. Krušna moka je nazadovale za dve liri. Vagonsko blago iz mlinov, ki prihajajo za našo pokrajino v poštev, se je gibalo na bazi L 178—184. Riž je čvrst, toda cene merkantilnega blaga so pri L 186 franko rižarna neizpremenjene. V koruzi ni še mogoče beležiti kakkega oživiljenja kupčije. Argentinske vidljive zaloge sicer naraščajo, ali štrajk pristaniških delavcev traja nepretrgoma dalje in zato se prav malo tovari. Rumenska efektivna koruza se je podražila. Notira L 108—109 franko vagon Trst. Na isti višini se drži staro rumeno laplatsko blago. Potujoča koruza nove letine notira L 95—96, dobava v juliju—septembru L 91—96. Oves je pri ceni L 120—123 neizpremenjen. Po debelih otrobih je prenehalo vsako povpraševanje.

Ivan Hribar:

81

Moji spomini.

Franjo Rački.

(Na Vaše cenjeno pismo od 20. t. m. nisem mogel odgovoriti prej, dokler o njegovem obsegu ni storil sklepa izvrševalni odbor hrvatske zedinjene opozicije.)

Sedaj Vam morem naznaniti, da imenovani odbor rad pritrjuje sestanku slovenskih in hrvatskih rodoljubov tukaj v Zagrebu dne 30. decembra t. l., da se dogovore o skupnem delu na političnem in narodnem polju.

Ta sestanek naj bo po našem mnenju čisto zapen in brez zunanje hrupa. Zato bi bilo potreba, da pridejo sem iz vseh krajev Slovenije kar najuglednejši možje, ki dobro poznajo razmere one pokrajine. Ni jih ravno treba veliko, pač pa, da so uplivni v svojem kraju. Morebiti bi bilo dobro, da se Vi Slovenci prej sestanete in dogovorite ter nam naznanite osebo svojega zaupanja, katerim naj bi se poslala vabila. Če je do 30. decembra prekratek rok, lahko bi se odgodil.)

Na to pismo odgovoril sem takoj tretji dan, no prejemu, da priporočam poslati vabila temle osobam:

Za Kranjsko: Dr. Karolu Bleiweisu, vitezu Trsteniškem, dr. Andreju Ferjančiču, Ivanu Gogoli, Ivanu Hribarju, Karolu Klunu, Josipu Kušarju, Ivanu Murniku, Luki Svetcu, dr. Ivanu Tavčarju in dr. Karlu Trillerju;

za Stajarsko: dr. Ivanu Dečku, dr. Lavoslavu Gregorcu, dr. Juru Hrašovcu, Ivanu Jermanu, dr. Franu Jurteli, dr. Franu Rosini in dr. Josipu Srncu;

za Koroško: Gregorju Einspillerju, Lambertu Einspillerju, Vekoslavu Legatu in Franu Muriju;

za Goriško: grofu Alfredu Coroniniju, Andreju Gabrščku, dr. Antonu Gregorčiču in dr. Aleksiju Rojcu;

za Trst in okolico: Viktorju Dolencu, Ivanu Gorjupu, dr. Gustavu Gregorinu, Matetu Mandiču, dr. Otokarju Rybářu in Ivanu Nabergoju;

za Istro: Slavoku Jenku, dr. Matku Laginji, Vjekoslavu Spinčiču in dr. J. Volariču.

(Dalje prihodnjič.)

KNJIGOVEZNICA

Industrija šolskih zvezkov in trgovskih knjig

A. JANEŽIČ - LJUBLJANA

FLORIJANSKA ULICA 14 Telefon 3220

priporoča in vam nudi uajugodnejše vse vrste trgovskih knjig kot: ameriške jurnale, glavne knjige, blagajniške knjige, vsakovrstne štrance, bloke, mape kakor tudi vse vrste šolskih zvezkov.

Na veliko!

Na malo!

PAPIROGRAFIJA

DRUŽBA Z O. Z.

LJUBLJANA, Gosposvetska 10

TELEFON INT. 2747

En gros prodaja papirja!

Stalna zaloga papirja vseh vrst!

Konkurenčne tvorniške cene!

Malinovec

zajamčeno pristne, izborne kakovosti, izdelan samo iz pravih gorskih malin, kakor tudi neoslajen MALINOV SOK (Succus), prodaja v vsaki množini po zmernih cenah tvornica

„ALKO“

družba z o. z.

LJUBLJANA, Kolzej.

Tovarna perila**„Triglav“**

Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 8

nasproti hotela Štrukelj

PRIPOROČA

veliko izbere moškega perila po konkurenčnih cenah izdeluje se tudi po naročilu

V boju za obstanek

ZA VAŠE ZDRAVJE!

je potrebno, da preskočite Vašega konkurenta. — Medo-kava je blago — priznано najboljšo kakovosti — kdor jo poskusi — je noče več pogrešati. Medo-kava je za vsakega trgovca hiter — dober — in trajen zašlužek.

Zahtevajte ponudbe.

Tvornica-MEDO-Veleprazarna

Maribor.

KASTELIC IN DRUG

TRGOVINA S PAPIRJEM

na veliko

LJUBLJANA

MIKLOŠIČEVA CESTA ŠTEV. 6

GENERALNO ZASTOPSTVO

Združenih papirnic Vevče, Goričane in Medvode d. d. v Ljubljani in Sladkogorske tovarne papirja in lepenske d. z. o. z. v Ljubljani.

Najboljša so
še vedno**PUCH-KOLESA**

Solidne cene! Plačljivo tudi na obroke!

IGN. VOK, Ljubljana-Novo mesto**Tiskarna MERKUR, Ljubljana**trg.-ind. d. d. — Simon Gregorčičeva ulica 23
se priporoča za tisk vsakovrstnih tiskovin za trgovca, obrtnike, industrijce in urade. .. Lastna knjigovodstva**Veletrgovina**kolonijalne in
špecerijske robe**Ivan Jelačin**

Ljubljana

Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vodeTočna in solidna
posrežba!

Zahtevajte cenik!

Konfeti, serpentine,
lampijone, trgovske knjige, šolske
zvezke, albume, beleznice i. t. d.izdeluje v največji izberi
knjigovezna industrija**V. WEIXL
MARIBOR**Lastna črtalnica
za vse vrste trgovskih knjig.
Knjigarna in veletrgovina papirja.**VELETRGOVINA****A. ŠARABON**

v Ljubljani

priporoča

špecerijsko
blagoraznovrstno žganje,
moko in deželne pri-
delke. — Raznovrstno**RUDNINSKO VODO**Lastna pražarna za
kavo in mlin za dišave
z električnim obratom.

Ceniki

na razpologo!

KUVERTA
družba z o. z.Tvornica kuvert in
konfekcija papirja**LJUBLJANA**Karlovska c. 2
Vožarski pot 1

Trgovci in industrijci

TRGOVSKI**LIST**se priporoča za
oglašanje inseratov!

Ustanovljeno leta 1906

IDEALLjubljana
Gradišče 10Najpopolnejši stroji!
Vsak kupec najboljša
referenca.
Tudi na obroke dobavi
tvrdka**THE REX CO.****ERIKA**Zagreb
Sajmište 56

Telefon štev. 2268